

Kujawskie zapusty na prestiżowej liście

Kujawskie zapusty na liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

Kujawskie zapusty to żywy do dziś zwyczaj obchodzenia domostw przez grupy przebierańców pod koniec karnawału, nazywany powszechnie „chodzeniem z kozą”. Najwięcej grup zapustnych działa w okolicach Włocławka, Lubrańca, Lubania, Boniewa, Izbicy Kujawskiej, Osiecin, Bądkowa, Inowrocławia, Kruszwicy. 30 grudnia 2020 r. zwyczaj został wpisany na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

Grupa zapustna z Wichrowic, 1987 r., fot. J. Sierackiewicz

W 2011 r. Polska ratyfikowała konwencję UNESCO dotyczącą ochrony niematerialnego dziedzictwa

kulturowego. Krajowa lista prowadzona jest przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa. Jest ona spisem przejawów żywego dziedzictwa *niematerialnego* z terenu Polski i ma charakter informacyjny. Obejmuje ludzkie działania związane z praktykowaniem tradycji, zwyczajów, obyczajów, wykonywaniem tradycyjnego rzemiosła i rękodzieła, kultywujące pamięć historyczną, przechowujące wiedzę tradycyjną i wierzenia, zajmujące się tradycjami muzycznymi, widowiskowymi oraz językowymi. Jednym z ważniejszych kryteriów pozwalających na ubieganie się o wpis jest żywotność zjawiska przekazywanego z pokolenia na pokolenie i stałe jego odtwarzanie przez wspólnotę, która uznaje je za część swojego dziedzictwa. Obecnie na liście znajduje się 49 wpisów.

Grupa z Kruszyna 1966 r., fot. Z. Pietrzykowska

Grupa z Szymborza 2012 r, fot. M. Kwiatkowski

Muzeum we Włocławku dokumentuje zapusty kujawskie od lat 60 XX w. Podczas badań terenowych i rozmów prowadzonych przez pracowników muzeum z przedstawicielami grup zapustnych podjęto nieformalną decyzję o rozpoczęciu działań zmierzających do wpisania „chodzenia z kozą na Kujawach” na listę. W 2020 r. po trwających kilka miesięcy konsultacjach wybrano dwóch przedstawicieli kujawskich grup zapustnych – wnioskodawców. Zostali nimi: Pan Krzysztof Muszyński reprezentujący grupę z Kruszyna k. Włocławka (Kujawy południowo-wschodnie) oraz Pan Bartłomiej Kopeć reprezentującego grupę zapustną z Szymborza (Kujawy północno-zachodnie). Grupy kruszyńskie działają nieprzerwanie od I.50 XX w. Grupa z Szymborza (obecnie dzielnica Inowrocławia) organizowana jest przez tamtejszy Klub Kawalerów, działający od poł. XIX w. (warto zaznaczyć, że w 2016 r. na listę wpisane zostały także szymborskie Przywołówki dyngusowe). W imieniu przedstawicieli grup zapustnych wnioski i dokumentację wizualną przygotowali pracownicy Działu Etnograficznego Muzeum we Włocławku: Krystyna Pawłowska, kustosz muzealny i Michał Kwiatkowski, kustosz, kierownik Muzeum Etnograficznego.

Michał Kwiatkowski

Grupa z Kruszyna 2019 r., fot. J. Czerwiński

adres strony: <http://rejestracja.kujawsko-pomorskie.travel/pl/aktualnosci/kujawskie-zapusty-na-prestizowej-liscie>